

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:441

av Linus Sköld och Anna Wallentheim (båda S)

Förtroendet för lärarprofessionen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återupprätta förtroendet för skolans professioner genom att se över hur uppföljningen på skolans område kan utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under lång tid har den alltigenom förhärskande mediebilden av skolan varit den av en skola som inte duger. Förtroendet för lärar- och skolledarprofessionerna har effektivt sablats ner i vinklade presentationer och medieutspel. Även uppföljningen i den svenska skolan har bidragit till den negativa bilden. I stället för att investera i skolutveckling och se lärarnas viktiga utvecklingsroll, lade den förra borgerliga regeringen energi på granskning och detaljstyrning. Dessa faktorer skickar sammantaget en signal till huvudmän, skolledare och lärare om att samhället inte litar på att de klarar av att utföra sina uppdrag. Få saker skulle kunna vara mer förödande för förtroendet för och självförtroendet hos skolans professioner.

Utveckling av människor och verksamheter är effektivast och mest framgångsrik om den tar sin utgångspunkt i identifierade styrkor och kompletteras med förslag till förbättringar. Skolinspektionen kan behövas för att finna fel och brister i förhållande till lag och förordning. Men ett alltför ensidigt fokus på kritik och granskning stärker varken människor eller organisationer. Tvärtom riskerar det att bryta ner dem. I bästa fall leder den sortens feedback till rädda och pliktskyldigt utarbetade utvecklingsförslag som lätt stannar vid att vara pappersprodukter. I alla händelser är det tydligt att tillsyn som utövas på ett sådant sätt bryter ner förtroendet för och självförtroendet hos skolans professioner.

Legitimationsreformen har den goda avsikten att höja lärarnas status och signalerar att det är viktigt att skolans personal är adekvat utbildad. Tyvärr har dock genomförandet av reformen snarare skapat misstroende än förtroende. Reformen var dåligt förberedd och har präglats av sena besked, långa handläggningstider och en ryckighet som fått många lärare och lärarstudenter att oroa sig inför sina möjligheter att få en legitimation.

De nationella ämnesproven har också tillskapats med goda intentioner vad gäller skolornas likvärdighet. Införandet av tidigare, fler och mer omfattande nationella ämnesprov kan dock skicka signalen till huvudmän, skolledare och lärare att de måste kontrolleras oftare. Enligt en sammanräkning John Steinberg, fil. dr. i pedagogik, har gjort, tar de nationella ämnesproven i årskurs sex 92 lektioner i anspråk för genomförande och rättning. 92 lektioner som antingen är inställda eller som måste ledas av någon annan än den ordinarie läraren. De nationella proven ska vara en hjälp för att utveckla skolan – inte ta resurser från undervisningen och motverka lärandet.

Ett omfattande system av externa kontroller undergräver effektivt förtroendet för skolans professioner. Det kräver också en utökad administration och riskerar att skifta huvudmännens, verksamheternas och professionernas fokus mot att göra det som granskningen och detaljstyrningen fokuserar på snarare än det som de bedömer att verksamheten skulle vara bäst betjänt av.

Förtroendet för och självförtroendet hos skolans professioner behöver återupprättas. Därför är det angeläget att se över hur uppföljningen på skolans område kan utvecklas så att den skapar tilltro snarare än misstro.

Linus Sköld (S)

Anna Wallentheim (S)